

**SOZIOÖKONOMISCHE UND RECHTLICHE
FAKTOREN DER SOZIALEN ENTWICKLUNG
UNTER DEN BEDINGUNGEN DER
GLOBALISIERUNG**

Monographie

Band 1

**Steyr, Österreich
2018**

Shioda GmbH, Steyr, Österreich
*Sozioökonomische und rechtliche Faktoren der sozialen Entwicklung
unter den Bedingungen der Globalisierung*
Rezensenten:
Doktor der Wirtschaftlichen Wissenschaften, Professor Davidenko N.N.
Doktor der Wirtschaftlichen Wissenschaften, Professor Korneev V.V.
Doktor der Wirtschaftlichen Wissenschaften, Professor Krupka M.I.

*Sozioökonomische und rechtliche Faktoren der sozialen Entwicklung
unter den Bedingungen der Globalisierung.* Hrsg. von Doktor der
Wirtschaftswissenschaften, Professor Yu.V. Pasichnyk – kollektive
Monographie in 2 Bänden. Band 1 – Shioda GmbH, Steyr, Österreich, 2018. –
476 S.

ISBN 978-3-953794-29-4

Die Monographie offenbart das Wesen der Funktionierung des internationalen Finanzsystems in der heutigen Welt, erscheint das Problem der Entwicklung des Finanzmarktes in der Ukraine und in anderen Ländern. Die Rolle und die Bedeutung des Staates bei der Umsetzung der Sozialstrategie der gesellschaftlichen Entwicklung sind Begründet. Die Analyse der Formen und die Verwendung von Steuer- und Haushaltskomponenten des Finanzsystems in der Regulierung der nachhaltigen Entwicklung des Landes im Allgemeinen und der Regionen insbesondere ist durchgeführt. Die grundlegenden Faktoren der staatliche Einfluss auf den Versicherungsmarkt der Ukraine sind begründet. Besondere Aufmerksamkeit wird der Funktionsweise von Unternehmen geschenkt. Prioritäten der neuen strukturellen Verhältnisse des Finanzsektors der Ukraine sind begründet. Theoretisch-methodische Ansätze zur Verbesserung der Finanzpolitik sind ausgearbeitet.

Die Ausgabe ist an Wissenschaftler, Fachleute des Finanzsektors, Lehrer, Studenten und anderen Interessengruppen gerichtet.

ISBN 978-3-953794-29-4

© 2018 Copyright by Shioda GmbH, Steyr,
Österreich
© Autogruppe

Всі матеріали підлягають з авторської редакції, автори несуть відповідальність за оригінальність, повноту та достовірність поданих матеріалів.

Автори: Абрамова А.С. (підрозділ 1.9), Белоус І.В. (підрозділ 1.11), Бугізь С.Я. (підрозділ 2.10), Бурак М.І. (підрозділ 2.12), Вікнянська А.О. (підрозділ 3.4), Власов В.В. (підрозділ 1.11), Возняк Г.В. (підрозділ 2.11), Галько Н.В. (підрозділ 3.1), Гнаткович О.Д. (підрозділ 4.4), Головкова Л.С. (підрозділ 3.11), Горняк О.В. (підрозділ 1.3), Грималюк А.В. (підрозділ 4.3), Грубляк О.М. (підрозділ 2.4), Гуцалюк О.М. (підрозділ 1.15), Єгоричева С.Б. (підрозділ 2.11), Жаворонок А.В. (підрозділ 3.2), Жарун О.В. (підрозділ 1.12), Задворних С.С. (підрозділ 1.14), Зачосова Н.В. (підрозділ 1.4), Зеленський К.В. (підрозділ 1.8), Карвацький М.В. (підрозділ 2.4), Карпенко Ю.В. (підрозділ 4.1), Кириченко С.О. (підрозділ 3.6), Кіндасерський Ю.В. (підрозділ 1.2), Кобушко Я.В. (підрозділ 1.17), Коломієць В.М. (підрозділ 3.12), Кондрат І.Ю. (підрозділ 2.6), Коренюк П.І. (підрозділ 3.5), Корень Н.В. (підрозділ 2.2), Лахижа М.І. (підрозділ 2.3), Луців І.В. (підрозділ 1.8), Любіцева О.О. (підрозділ 4.2), Мажник Н.А. (підрозділ 3.7), Максимчук Я.С. (підрозділ 2.8), Малець А.Т. (підрозділ 2.9), Марусяк Н.В. (підрозділ 3.2), Мединська Т.В. (підрозділ 2.9), Однорог М.А. (підрозділ 1.8), Пасічник Ю.В. (підрозділ 1.1), Пирог О.В. (підрозділ 2.8), Приймакова Ю.А. (підрозділ 1.16), Прокоф'єва Г.С. (підрозділ 1.3), Пугаченко О.Б. (підрозділ 1.5), Приходченко Т.А. (підрозділ 2.7), Радева М.М. (підрозділ 1.13), Романькова О.М. (підрозділ), Русул Л.В. (підрозділ 1.9), Рушишин Н.М. (підрозділ 3.1), Сандугей В.В. (підрозділ 1.7), Сасіна Л.О. (підрозділ 3.7), Сергієнко Л.К. (підрозділ 4.3), Сержанов В.В. (підрозділ 1.6), Ситник О.Ю. (підрозділ 3.8), Смирнов І.Г. (підрозділ 4.2), Смолінський В.Б. (підрозділ 4.4), Смутчак З.В. (підрозділ 3.8), Сукач О.М. (підрозділ 2.1), Тульчинська С.О. (підрозділ 3.6), Тульчинський Р.В. (підрозділ 2.5), Тютюнник І.В. (підрозділ 1.17), Уланчук В.С. (підрозділ 1.12), Федішин М.П. (підрозділ 3.4), Цимбалюк С.О. (підрозділ 1.4), Цина А.Ю. (підрозділ 3.9), Чепеленко А.М. (підрозділ 1.10), Шевчук В.О. (підрозділ 1.7), Ярошевич Н.Б. (підрозділ 2.6).

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Давиденко Надія Миколаївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Національного університету бізнесу і економіки України

Корнєв Володимир Вікторович, доктор економічних наук, професор, завідувач відділу фінансової політики Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

Крупник Михайло Іванович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка

3.6 EXPERIENCE OF SOCIAL INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT OF DEVELOPED COUNTRIES IN CONDITIONS OF GLOBALIZATION	359
3.7 ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАЩИТИ НАСЕЛЕННЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ КОНТЕКСТ	367
3.8 ШЛЯХИ СПРИЯННЯ РЕЕМИГРАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	376
3.9 ДОСВІД АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА АВСТРІЇ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ДО ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	386
3.10 РІВЕНЬ ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: АКТУАЛЬНІ СКЛАДОВІ, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	397
3.11 ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-ЕВОЛЮЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В КОНТЕКСТІ СИСТЕМИ СУСПІЛЬНОГО ВІДТВОРЕННЯ	405
3.12 ПРИРОДА ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ЙОГО РОЛЬ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	414
 РОЗДІЛ 4. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	423
4.1 ТУРИЗМ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФЕНОМЕН ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА	423
4.2 НОВІ НАПРЯМКИ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ТУРИЗМУ (НА ПРИКЛАДІ ВІДБУДОВИ ВИСОКОГІРНОЇ ОБСЕРВАТОРІЇ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ ІСТОРИЧНИХ МІСТ)	436
4.3 ТУРИСТИЧЕСКИЙ И ОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННЫЙ БИЗНЕС В УСЛОВИЯХ ПОСТИНДУСТРИАЛЬНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ	447
4.4 STATE REGULATION AND STRATEGIES FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE	456
 РЕЗЮМЕ	467
 ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	469

позиткування нерухомого майна громадян; посилювати державний контроль за переміщенням фінансового капіталу, походженням з України, за кордон; сприяти всебічному розвитку малого і середнього бізнесу.

3.11 ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-ЕВОЛЮЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В КОНТЕКСТІ СИСТЕМИ СУСПІЛЬНОГО ВІДТВОРЕННЯ

Трансформаційні процеси, що відбуваються в усіх без винятку сферах в Україні, не могли не торкнутися системи суспільного відтворення. Інституціонально-еволюційні зрушення притаманні в першу чергу такій динамічній складовій як інтелектуальний потенціал. Потенціал виникає в економічному просторі тільки тоді, коли в ньому з'являється відповідний інтелектуальний капітал. Нагромадження інтелектуального капіталу для досягнення стратегічної мети залежить від його складових, економічного простору, де його використання призведе до збільшення доданої вартості. Інституціоналізації суспільства, еволюційних та революційних змін.

Необхідність інституційного шляху розвитку економіки країни, використання науково-технічного й інтелектуального потенціалу України для виходу з кризи, вихід на міжнародні ринки за рахунок економічного розвитку регіонів є настільки очевидною, наскільки одночасно і актуальною проблемою в своїй реалізації.

В умовах, коли новітні «високі» технології та інституціональні рамки визначають вектор розвитку кожної держави, одним із головних критеріїв оцінювання їх становища в світі стають темпи науково-технічного прогресу та рівень використання наукових досягнень. Особливо це стосується рівня розробок і масштабів реалізації наукоємних та «високих» технологій.

За цих умов набуває значення вплив інтелектуального потенціалу на рівень розвитку країни як в цілому, так і у сфері економічних відносин, т. є. в систему суспільного відтворення. Для досягнення країною гідного конкурентного положення серед інших країн світу важливо визначити, як саме найефективніше та найповноцінніше реалізувати інтелектуальний потенціал, щоб отримати оптимальний ефект від його використання в контексті системи суспільного відтворення. Дослідники економічного розвитку національної економіки визнають, що сучасним дієвим інструментом розширеного відтворення суспільного виробництва стає інтелектуальний потенціал серед інших факторів¹.

¹ Радва М.М. Інституційне забезпечення інвестиційного розвитку України: інституціональний вектор економічного розвитку. / *Institutional Vector of Economic Development: gathering scientific works MCDMU "KPU"*. – Миколаїв. Вид-во КПУ. 2014 – Вип 7 (2). – С. 23-30.

Така мета вимагає глибокого аналізу структури інтелектуального потенціалу, взаємодії показників, що його характеризують, визначення вагомості зміни у перерозподілі напрямів фінансування складових інтелектуального потенціалу для покращення економічних показників.

Інституціонально-економічні трансформаційні процеси, формування нової економіки знань, зростаюча потреба в інформаційному доступному просторі актуалізують пряму залежність науково-технічного прогресу і суспільного розвитку від суцільної інтелектуалізації життя населення.

Відшукання явища головною умовою економічного поступу стає інтелектуальний потенціал, а інтелектуальний капітал – найважливішим та найціннішим ресурсом для досягнення цієї мети. Вкладення в людський капітал в період ринкового розвитку економіки вважаються новим інструментом для вимірювання соціально-економічного прогресу держави та потенціалу як благополучних країн, так і таких, що розвиваються¹².

Інтелектуальний потенціал держави характеризується його рівнем і відзначає позицію держави. Для того, щоб оцінити рівень інтелектуального потенціалу держави, необхідно визначити рівень людського, структурного (організаційного), маркетингового потенціалів та визначити їх структурні недоліки і переваги. Розвиток країни неможливий без наявності відповідного інтелектуального потенціалу та достатнього інтелектуального капіталу як уречевленої форми попередньої реалізації відповідного потенціалу.

Поняття потенціалу в багатьох випадках змішують з поняттями можливого використання ресурсів або капіталів, які забезпечують фінансово-господарську діяльність економічних об'єктів.

Ресурси або капітали розглядаються як прості складові потенціалу, де його нагромадження залежить від нагромадження цих складових, тобто від кількості матеріальних або фінансових ресурсів. Ефективність механізмів їх використання пов'язують здебільшого з інтегральним ефектом, величина якого має синергетичний характер. У цьому разі змішують зовсім різні механізми отримання результативного ефекту.

Під час оцінки рівня інтелектуального потенціалу держави важливо правильно визначити його структуру та показники, що характеризують структурні елементи.

В структурі інтелектуального потенціалу доцільно виділити наступні елементи: людський капітал, структурний капітал, споживчий капітал.

Названі елементи характеризуються наступними показниками.

Ткач А.А. Формування освітнього капіталу в економіці знань / А.А. Ткач // *Результативні вектори економічного розвитку* / Institutional Vector of Economic Development зб. наук. праць МІЕМУ «КНІС» / Редакт. А.А. Ткач (голова ред.) та ін. – Львів: Вид-во КНІУ, 2012. – Вип. 5 (1). – С. 64–70.

Рекурт І.І. Управління персоналом у системі економічної безпеки підприємств визначеного трітспорту / І.І. Рекурт // *Економіка та держава: міжнародний науковий журнал*. – 2015. – № 11. – С. 28–32.

Людський капітал може бути описаний значним колом показників: рівнем міграції кваліфікованих трудових ресурсів, рівнем кваліфікації робочої сили, зростаючим населенням (демографія країни), кількістю випускників, рівнем фінансування освіти, тривалістю життя, індексом освіти, співвідношенням учнів/вчителів, кількістю користувачів Інтернету на 100 осіб, індексом рівня життя.

Структурний капітал визначається кількістю промислових підприємств, які впроваджують інновації, забезпеченістю організації електронно-обчислювальною технікою, кількістю вищих навчальних закладів в країні, діяльністю науково-технічних розробок, патентів, інфраструктурою ІТ, рівнем корпоративної культури, наявністю та кількістю венчурного капіталу.

Для характеристики споживчого капіталу доцільно використовувати такі показники, як кількість підприємств в країні, сума прямих іноземних інвестицій, ВВП на 1 людину, кількість ліцензій, кількість контрактів, конкурентоспроможність.

За вищезазначеною вище структурою інтелектуальний потенціал є сукупністю людського, організаційного та споживчого капіталу¹. В даному випадку людський капітал є оцінкою втіленої в індивідуумі здатності давати зміст сумою здібностей, знань, кваліфікації та навичок окремого працівника. Як і фізичний капітал, людський капітал здатний нагромаджуватися й амортизуватися (внаслідок смертності, дискваліфікації тощо).

Підвищення інвестиційної активності бізнесу шляхом капіталовкладень у нові технології та обладнання зумовлює потребу в людському капіталі з постійним знаннями, навичками, вміннями, тобто з більш високою конкурентоспроможністю. Це, в свою чергу, висуває нові вимоги до такої складової людського капіталу, як освіта².

Сектор освіти є невід'ємним елементом економічної системи, що виробляє людський капітал у співвідношенні з визначеною продуктивністю, часткою часу освіти від загального обсягу часу кожного індивідуума й середнім рівнем людського капіталу, який є на даний момент. Людський капітал доцільно визначати як суму таких складових, як людський капітал у виробничому секторі, людський капітал у дослідницькому секторі; людський капітал у секторі освіти.

В концептуальному плані інтелектуальний потенціал нарісшує потенціали в сферах економічного простору – матеріальний, інвестиційний,

¹ Богомолова Н.В. *Определение эффективности функционирования промышленных систем в экономике региона [Электронный ресурс]* / Н.В. Богомолова, О.А. Кураева, С.И. Ларин // Тезисы XI Всероссийской школы-конференции по стохастическим методам и I Всероссийского симпозиума по прикладной и промышленной математике – Режим доступа: <http://pr.ru/conf/eng/v11prtd05a.html>.

² Ткач Т.В. Стимули і самомотивація особистості до неперервної освіти / Т.В. Ткач // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – К.: ДП „Інформаційно-аналітичне агентство”, 2012. – Т. X. – Включаючи навічання. Генетична психологія. Медицина психології. – Вип. 22. – С. 714–723.

соціальні та інші. Тому концепція оцінювання інтелектуального потенціалу базується на виокремленні в структурі інтелектуального потенціалу людського, структурного та споживчого капіталів, визначенні якісних і кількісних показників, що здатні забезпечити відображення реального стану країни у сфері інтелектуального потенціалу та його структури (рис. 1).

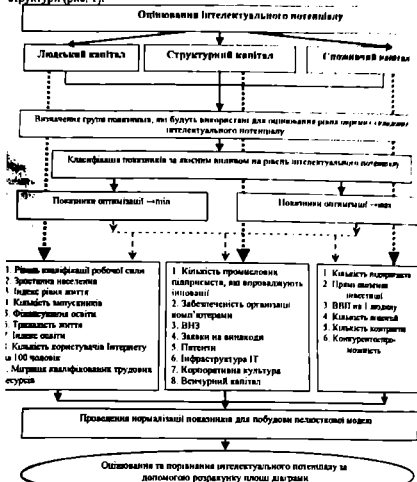

Рис. 1 – Концепція оцінювання інтелектуального потенціалу

При розрахунку проводиться нормалізація всіх показників для їх порівняльності.

Проведення нормалізації здійснюється за різними методиками залежно від того, в якому напрямі відбувається оптимізація показника, тобто показник кращим при більшому його значенні ($\rightarrow \max$), або показник є кращим при меншому його значенні ($\rightarrow \min$). Для визначення напрямку проводиться інверсія показників за якісним впливом на рівень інтелектуального потенціалу.

Для відображення загального рівня інтелектуального потенціалу, використовуючи показники, що використовуються для характеристики кожного елементу, можливо побудувати загальну порівняльну пелюсткову діаграму. Для нас надзвичайно важливо та зрозуміло показати переваги й недоліки за кількома основними показниками, які використовуються в процесі аналізу інтелектуального потенціалу, та порівняти їх з іншими країнами.

У людському капіталі відбувається нормалізація показників, які забезпечують цілісне відображення рівня розвитку досліджуваного об'єкта за рівнем його потенціалу в даному елементі інтелектуального капіталу.

Оцінювання та порівняння інтелектуального потенціалу проводиться за допомогою розрахунку площі діаграми.

Слід зазначити, що можливо високе значення інтелектуального потенціалу ще не є гарантією економічного зростання.

Механізми прискорення, інерції та гальмування економічного росту, що робота в певному напрямку, без сумніву, пов'язані з потенціалом технологічних рівнів виробництва та відношенням темпу змін інтелектуального потенціалу.

Носієм інтелектуального потенціалу та інтегруючою ланкою, що об'єднує елементи потенціалів у цілісну систему, є управлінська складова, яка, з одного боку, в багатьох аспектах перетинається з іншими складовими економічною, фінансовою, кадровою, інноваційною, інформаційною тощо), а з іншого, складові сукупного економічного потенціалу не вичерпують усіх характеристик системи управління з позиції потенціалу як переліку ресурсів, зорієнтованих на досягнення стратегічних цілей. З цієї позиції управлінська складова є, по-перше, соціальною складовою сукупного економічного потенціалу й складовою системи управління; по-друге, є носієм інтелектуального потенціалу та потенціалу менеджменту тощо.

Таким чином, управлінська складова є інтегруючою в тому сенсі, що так чи інакше взаємодія решти складових відбувається за допомогою її прямої (непрямої) дії й забезпечує цілісність системи сукупного економічного потенціалу, а також в процесі діяльності створює інтелектуальний потенціал. Тому найдоцільнішим підходом до формування переліку складових сукупного економічного потенціалу, є ресурсно-функціональний. Системне об'єднання елементів потенціалу здійснюється через складову, яка управляє та наперед, створює інтелектуальний потенціал.

Економічна значущість і мобільність інтелектуального потенціалу обмежені, в першу чергу, ресурсами країни. Саме нестача ресурсів

(інтелектуальних, фінансових, матеріально-технічних, інформаційних тощо), завдяки економічним суб'єктам успішно розробляти та реалізовувати стратегії розвитку навіть у найсприятливіших зовнішніх умовах. Тому що роль ресурсів у стратегічному плануванні є принципово важливою не тільки тому, що без них суб'єкт не досягне стратегічної мети, а й тому, що ресурси – це статичний потенціал країни. Наряду з важливістю наявності ресурсів, їх треба привести в дію. Причому в цьому разі мова йде не тільки про володіння ресурсами й можливостями їх придбання, а про якість менеджменту, його здатність стратегічно та раціонально послідувати ці ресурси, пов'язувати їх з очевидною компетенцією уряду країни.

Сукупний економічний потенціал та його стратегічні можливості визначаються архітектонікою та якістю як персоналу загалом так і управлінського персоналу, а також рівнем їхнього інтелектуального потенціалу. Стратегічне значення сукупного економічного потенціалу визначається стратегічними функціями, що сприяють, по-перше, можливості розробляти оптимальну стратегію (джерело формування); по-друге, дають принципову можливість впливати на мінливе зовнішнє середовище (характер використання); по-третє, виявляється в специфічному стратегічному формуванні мети зазначеної системи (джерело розвитку); визначенні альтернативи розвитку та дій (вектори розвитку).

Насамперед, існує безліч чинників, що впливають на сукупний економічний потенціал і, відповідно, визначають множинність траєкторій його функціонування та майбутнього розвитку, в тому числі, як зазначалося раніше, це інституціональна, економічна, соціальна, інтелектуальна, екологічна складові сукупного потенціалу.

Достатній рівень економічного розвитку країни є основним свідченням ефективного використання інтелектуального потенціалу. Для дослідження зміни економічного стану країни, можливе використання одного із найчастіше уживаних та узагальнюючих показників – показника внутрішнього валового продукту (ВВП).

Кореляція динаміки показників інтелектуального потенціалу та зміни ВВП допоможе обрати оптимальні напрями інвестування коштів в окремі складові елементи інтелектуального потенціалу та оптимальний розвиток структурного співвідношення вищенаведених складових інтелектуального потенціалу.

Для визначення кореляції динаміки показників інтелектуального потенціалу та зміни ВВП побудовано концепцію визначення рівня впливу динаміки структурних елементів інтелектуального потенціалу на зміну ВВП (рис. 2).

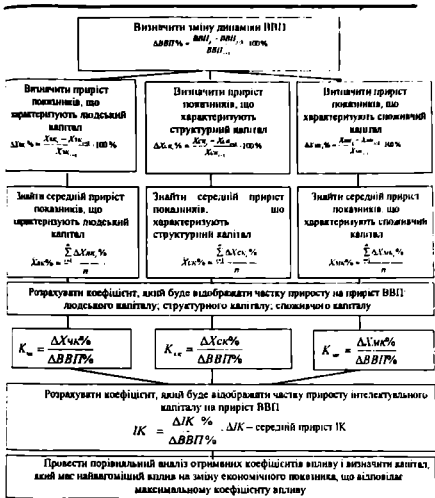

Рис. 2 – Концепція визначення рівня впливу динаміки структурних елементів інтелектуального потенціалу на зміну ВВП

Вона базується на оцінюванні та аналізі динаміки показників інтелектуального потенціалу в кількісному вигляді, порівнянні й виявленні його впливу на зростання обсягу ВВП. Концепція визначення рівня передбачає наступні послідовні дії:

- визначити зміну динаміки ВВП;
- визначити приріст показників, що характеризують людський капітал,
- визначити приріст показників, що характеризують структурний капітал,
- визначити приріст показників, що характеризують споживчий капітал;

- знайти середній приріст показників, що характеризують людський капітал; знайти середній приріст показників, що характеризують структурний капітал; знайти середній приріст показників, що характеризують споживчий капітал;

- розрахувати коефіцієнт, який буде відображати частку приросту на приріст ВВП: людського капіталу; структурного капіталу; споживчого капіталу;

- розрахувати коефіцієнт, який буде відображати частку приросту інтелектуального потенціалу на приріст ВВП;

- провести порівняльний аналіз отриманих коефіцієнтів впливу і визначити капітал, який має найвагоміший вплив на зміну економічного показника, що відповідає максимальному коефіцієнту впливу.

Використовуючи статистичні дані, дотримуючись у концепції послідовності дій і застосовуючи відповідні формули, можливо розрахувати показники, що визначають приріст ВВП, інтелектуального потенціалу та його структурних елементів окремо.

На базі отриманих даних важливо визначити, якою мірою впливає на зростання ВВП кожна складова інтелектуального потенціалу. Основним є визначення того, в якому співвідношенні мають відбуватися стимулюючі заходи відносно вдосконалення структури інтелектуального потенціалу для забезпечення максимально ефективного впливу на покращення стану економіки країни.

Якщо з метою визначення вагомості та необхідної частки впливу людського, структурного та споживчого капіталів припустити, що частка впливу всіх капіталів однакова, то розрахунок приросту інтелектуального потенціалу відбуватиметься як середнє значення всіх показників, що використовуються під час оцінювання складових капіталів. Отримане значення сильно відхиляється від приросту ВВП у меншому напрямі. Отже, умова про однаковість віддачі від фінансування людського, структурного та споживчого капіталів не забезпечує оптимальної віддачі для приросту ВВП.

Виходячи з вищевикладеного, вплив різних видів капіталів на приріст валового національного продукту різноманітний та існує необхідність визначення вагомості кожного виду капіталу на рівень показника.

В економічній науці найбільше впливовим та ґрунтовним вважається структурний капітал. Тому його вплив – найвагоміший. Дотримуючись цієї концепції про значення змін кожного з капіталів, зробимо припущення, що найбільший вплив на покращення стану економіки здійснюється за умов покращення показників структурного капіталу, а найменший – людського капіталу. Проміжним пунктом, що поєднує ці два види капіталу, є споживчий капітал, який забезпечує реалізацію людського потенціалу та підтримує структурного потенціалу.

Для підтвердження або скасування вищевизначених припущень, було визначено які частки припадають на кожний із капіталів за умови, що приріст

інтелектуального потенціалу є оптимальним, коли відповідає приросту ВВП у даний період. Для розрахунку була використана функція MS Excel «Пошук рішення». Отримано такі результати: в прирості інтелектуального потенціалу частка приросту структурного капіталу становить 43%, споживчого – 38%, людського – 19% (табл. 1).

В результаті дослідження визначено, що загалом превалює структурний капітал в складі інтелектуального потенціалу. Для більш ефективного та рівномірного розвитку інших складових необхідно інвестувати кошти першочергово на розвиток такої основної складової як людський капітал, а потім продовжити розвиток споживчого капіталу.

Таблиця 1 – Частки складових в структурі інтелектуального потенціалу

Вид капіталу	Частка у структурі ІК, %
Людський капітал	1,17
Структурний капітал	2,61
Споживчий капітал	2,33
Інтелектуальний потенціал	1,81
ВВП	2,38

Додано автором за даними¹

Це дозволить оптимізувати структуру інтелектуального капіталу та знизити напруження інтелектуального потенціалу як генеруючої складової фактора сукупного економічного потенціалу країни.

Слід акцентувати значну увагу на необхідності підвищення такої структурної складової як інноваційний потенціал та соціальна складова, а також покращення всіх практично показників в структурі людського капіталу. Це можливо за рахунок розробки відповідних стратегій розвитку країни в контексті взаємодії із регіоном та органами місцевого самоврядування.

Таким чином, проведено аналіз структури інтелектуального потенціалу та визначено показники, що характеризують людський, структурний та споживчий капітали. Запропоновано концепцію оцінювання рівня країни за розвитком інтелектуального потенціалу з використанням шкалової моделі. Проведено оцінювання особливості структури впливу складових інтелектуального потенціалу на динаміку валового внутрішнього продукту як показника економічного зростання країни та системи суспільного життя.

Визначено напрями та доведено важливість проведення фінансування інтелектуального потенціалу як складника системи суспільного відтворення та забезпечення оптимізації економічного стану країни.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

Shioda GmbH, Steyr, Österreich

WISSENSCHAFTLICHE AUSGABE

*Sozioökonomische und rechtliche Faktoren der sozialen
Entwicklung unter den Bedingungen der Globalisierung*

Monographie

Band 1

*bearbeitet von Doktor der Wirtschaftlichen Wissenschaften, Professor,
Akademiker der Akademie der Wirtschaftlichen Wissenschaften der Ukraine
Yu. V. Pasichnyk*

ISBN 978-3-953794-29-4

Bestanden zum Drucken am 23.04.2018.

Format 60x84 1/8.

Herkömmliche bedruckte Blätter 29,8.

Auflage von 300 Exemplaren z

Gedruckt von
Shioda GmbH,
Stadtplatz 47,
A-4400
Steyr, Österreich.